

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรม สัจธรรมเป็นความจริง เป็นความจริงที่เราแสวงหา แต่ความจริงตามโลกเป็นความจริงตามสมมุติ มันเป็นสาธารณะ คำว่า “สาธารณะ” ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพที่จะชวนขวาย

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงในใจของเราเนาะ ดูทางโลกเขา เวลาชีวิตเขา เขาศึกษาข้อมูล แผลงวัน แผลงวันเขาก็ศึกษาถึงข้อมูลของมันว่าความเป็นอยู่ของมันเป็นอย่างไรมันวางไข่ มัน เป็นหนอน ถึงเวลาแล้วมันเป็นพาหะนำโรค

นักชีววิทยาเขาศึกษาถึงแมลงผึ้ง แมลงผึ้งมันตอมแต่เกสรดอกไม้ มันทำมา เวลาเขาอาศัย ธรรมชาติ อาศัยธรรมชาติเป็นสิ่งที่ทำอาหารในสมัยโบราณ ถ้าน้ำตาล เขาใช้น้ำผึ้ง แต่น้ำตาลมัน เพิ่งจะมีสมัยอุตสาหกรรมที่มันเจริญเท่านั้น นี่นักชีววิทยาเขาพิจารณาของเขา เขาวิเคราะห์วิจัย ของเขา วิเคราะห์วิจัยในทางวิทยาศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์เป็นความน่าเชื่อถือของเรา ถ้าความ น่าเชื่อถือของเรา เราเชื่อแล้วเราใช้ชีวิตเพื่อความหลีกเลี่ยงกับความ เป็นโรคภัยไข้เจ็บ นี่เป็นทาง วิทยาศาสตร์

แต่สังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าวิเคราะห์วิจัยในหัวใจของตน เห็นไหม ในหัวใจของตน ถ้าพญามาร กิเลส ตัณหาความทะยานอยากมันทำให้คนเหลวไหล มันทำให้คนได้รับความเดือดร้อน แต่ถ้ามันเป็น ธรรมะๆ ธรรมะมันมาจากไหน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษา มาแล้วมันได้ประโยชน์อะไร มันได้ประโยชน์ก็ได้ประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ทางโลกนี้ไง

ทางโลก ประเพณีวัฒนธรรม กตัญญูทเวทเป็นเครื่องหมายของคนดี ถ้าคนดีเขามี เครื่องหมายของเขา เขามีการกระทำของเขา ว่าความดีมันเป็นแบบนั้น ถ้าความดีเป็นแบบนั้น นี่ ความดีแบบโลกๆ ที่ว่าจริงตามสมมุติๆ แต่ถ้าเป็นความจริงๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นักวิทยาศาสตร์ชีววิทยาเขาศึกษาข้อมูลของเขา เขาพยายามค้นคว้าทำวิจัยของเขา การวิจัยของเขาเป็นการวิจัย เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ เราก็เชื่อถือๆ แต่เราเชื่อถือแล้ว ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วิเคราะห์วิจัยในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน เวลามันเกิดขึ้น เวลาทางวิทยาศาสตร์เขาวิจัยกันเรื่องยารักษาโรค เวลาการรักษาโรคขึ้นมา เขาต้องทดสอบของเขา ทดสอบขึ้นมาแล้วมันมีคุณภาพ หรือไม่มีคุณภาพ

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้ามาเอง บุญเพนิวาสนานุสติญาณ จุติปาตญาณ อาสวัภขญาณ สิ่งที่เป็นมรรค อาสวัภขญาณ ญาณหยั่งวิถีในหัวใจที่เข้าไปชำระกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำวิจัยออกมาแล้วไง นี่ธรรมวิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา

ถ้าการกระทำมันกระทำ มันก็จะเกิดขึ้นมากับเราไง ที่เรามาวัดมาวากัน เรามาสร้างบุญกุศลของเรา บุญกุศลก็เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางแนวทางในการเข้าไปหาสังฆธรรมอันนั้นไง ถ้าเข้าไปหาสังฆธรรมอันนั้น มันละเอียดลึกซึ้งๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ”

คำว่า “จะสอนใครได้หนอ” มันบอกโดยให้เขาเข้าใจเองมันเป็นไปไม่ได้ แต่ปูพื้นฐานของคนมาให้มีหลักการขึ้นมาได้ เช่น ให้การเสียสละทาน ให้เสียสละความดีงาม ความเป็นประโยชน์กับโลก

ความเป็นประโยชน์กับโลก ทุกคนต้องการความดีทั้งนั้นนะ คนเราเกิดมาโดยสัญชาตญาณ ปราบปรามความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้นนะ แต่ตัวเองไม่เข้าใจว่าสิ่งใดเป็นความสุข ความทุกข์ที่แท้จริงไง แสวงหา ตะครุบเอาๆ ก็ตะครุบเอาได้แต่ความว่างเปล่าไง ความว่างเปล่าคือมันไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสารไง เวลาจะเป็นแก่นสาร แก่นสารก็เป็นอย่างนี้

เวลาเขาศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาบอกว่า อารมณ์ความรู้สึกเชื่อถือไม่ได้ อารมณ์ความรู้สึกเชื่อถือไม่ได้

ก็อารมณ์ความรู้สึกอันนั้นนะ ถ้าไม่มีอารมณ์ความรู้สึกอันนั้นมันจะย้อนเข้าไปสู่ใจได้อย่างไร เวลามันจะย้อนเข้าไปสู่ใจ ใจมันต้องมีสิ่งพาดพิง สิ่งที่เป็นนามธรรมมันสิ่งพาดพิงมันถึงแสดงตัวของมัน เวลาที่มีสิ่งใดกระทบขึ้นมาแล้วมันก็แสดงตัวของมัน เวลาที่มีความทุกข์ความยากโศกโอยขึ้นมาๆ แล้วโศกโอยขึ้นมา เวลามันเง้อจางไป แล้วมันเหลืออะไรล่ะ เหลืออะไรตกค้างอยู่ในหัวใจนะ ก็เหลือแต่ความจำใจ สิ่งของมันเกิดขึ้นแล้วมันก็หายไปไง นี่มันเกิดดับ เกิดดับในหัวใจใช่ไหม

แล้วถ้าคุณงามความดี คุณงามความดีมันมาจากไหน คุณงามความดี คุณงามความดีก็ความดีมาจากเรานี้ไง ด้วยการเสียดสละ ด้วยการกระทำของเรา มันมีอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา ถ้ามันมีอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา มันเห็นดีเห็นงามได้ มันมีสามัญสำนึกได้

คนเราถ้ามีความสำนึก มันขาดความสำนึก ขาดตัวตนของเรานี้ไง เชื่อเขาไปหมด ไปตามกระแสทั้งนั้น เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ กระจายตื่นตูมๆ เวลาต้นตาลมันตกไล่ ไบตาลนะ “ฟ้าผ่า ฟ้าผ่า” วิ่งไปๆ จนผู้มีสติ “ให้หยุดก่อน ฟ้ามันผ่า มันผ่าที่ไหน พาไปคูชิ” ไอ้กระจายก็ต้องพากลับไปคูที่ต้นเหตุ โอ้โฮ! ลูกตาลมันตกลงมาโดนไบตาล นี่มันโคดไปเลย “ฟ้าผ่า ฟ้าผ่า”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีสามัญสำนึก คนเรามันมีสิ่งใด ผลประโยชน์ ทุกคนก็อยากได้ทั้งนั้นนะ แต่ความอยากได้ของเราอยากได้ด้วยความสุจริตนะ เราทำหน้าที่การงานของเรา เราทำประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงทางโลกนะ ปัจจัยเครื่องอาศัยมันเป็นโดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติสิ่งมีชีวิตต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัย ชีวิตดำรงได้อย่างไร แล้วชีวิตที่ดำรงไว้ ดำรงไว้เพื่อทำไม ดำรงไว้เพื่อค้นคว้าหาความจริง ถ้ามันเป็นผู้มีปัญญานะ แล้วที่เขาดำรงไว้ ดำรงไว้ทำไม เวลาคนเกษียณแล้วอยู่บ้านหงอยเหงา ชีวิตมันคืออะไร แล้วมันจะทำอะไรต่อไป มันมีอะไรเป็นแก่นสาร

หัวใจใจ หัวใจนะ ความรู้สึกอันนั้นเป็นแก่นสาร แล้วแก่นสารทำอย่างไรล่ะ

หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เราจะเข้าไปหามันใจ อยากได้เสื่อต้องเข้าถ้าเสื่ออยากได้คุณธรรมต้องเข้าถึงหัวใจของเรา แล้วเข้าถึงหัวใจของเรามันเข้าได้ยากมาก เข้าได้ยากมากเพราะอะไร เพราะธรรมชาติของมันส่งออก เห็นใหม่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้คำว่า “ทวนกระแส”

ทวนกระแส ความรู้สึกนึกคิดทวนกระแสกลับเข้ามาในใจไง เวลาพุทโธๆ มันย้อนกลับเข้าไปสู่ใจของเรา ถ้าย้อนกลับไปสู่ใจของเรา นั่นแหละต้นเหตุ ต้นเหตุอันนี้สำคัญ นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิชัยมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาประสบความสำเร็จแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของท่านก็มีสติปัญญาทั้งนั้นนะ แล้วคนเรามีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันไม่เชื่อใครง่ายๆ หรอก

เวลาหลงตาท่านพูดไง เวลาไปหาหลวงปู่มัน คนที่จะไปหาหลวงปู่มัน คนที่จะค้นหาความจริงมันต้องมีอำนาจวาสนาบารมีนะ มันต้องมีทิวภูมิฐานะสูง ว่าอย่างนั้นเลย สุดท้ายแล้วไปเจอเหตุเจอผล เจอความจริงอันนั้นนะ มันยอมความจริง เพราะเราก็อยากแสวงหา แต่เราแสวงหาด้วยตัวเราเองไม่ได้ เราพยายามชวนขวยของเรา ขวนขวยได้มากน้อยขนาดไหน ถ้าจะหาผู้ที่แนะนำสั่งสอน แล้วเราจะไว้ใจใครได้ มันเชื่อใจใครได้ เวลาเชื่อใจใครได้ ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงอย่างนั้นนะ

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาที่รู้เข้ามาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เล็งญาณๆ นะ เวลาจะรู้สัตว์จันสัตว์ เล็งญาณว่าคนที่อำนาจวาสนาที่สามารถพูดแล้วเข้าใจได้ แล้วอายุเขาสั้น เขาไม่มีโอกาส เขาคนนั้นก่อนๆ ไม่มีเวลาเลยละ ไม่มีเวลา พระชนม์ชีพสั้นเกินไปที่จะทำประโยชน์ให้มากมายขนาดนี้ไง แต่เวลาทำไปแล้ว คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์เป็นพระโสดาบันแล้วนะ คร่ำครวญ คร่ำครวญเลย เรายังต้องการอาจารย์อยู่ ยังต้องการคนช่วยเหลืออยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะปรินิพพานไปแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเวลาของท่าน นี่ทำวิชัยในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาเรียบร้อยแล้ว ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอต่อไป เธอไม่ต้องคร่ำครวญไป เพราะเธอได้ทำคุณงามความดีไว้มาก

คำว่า “ทำคุณงามความดี” นี่ไง เวลาเราจะบอกให้คนอื่นรู้โดยบอกเขาให้เขาเข้าใจๆ ด้วยความปรารถนาดี เราก็เผยแผ่ธรรมๆ เอาอะไรไปเผยแผ่ เอากิเลสใจใหม่ เอาความเห็นของตนใจใหม่ แล้วความจริง เผยแผ่ธรรม เผยแผ่ธรรมเป็นอย่างไร

นี่ไง บอกว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อานนท์ เธอทำคุณงามความดีไว้มาก แม้แต่อนาคตกาลมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศรีอริยเมตไตรยไป ผู้ที่จะมาอุปัฏฐาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไปก็จะได้ทำหน้าที่เหนือพระอานนท์ไปได้ ไม่มีใครเหนือเลย ฉะนั้น เธอทำคุณงามความดีไว้มาก อีก ๓ เดือนข้างหน้าเธอจะมีสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น นี่อำนาจวาสนา อำนาจวาสนาที่ได้สร้างสม เธอทำคุณงามความดีไว้มาก คุณงามความดีนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาของเธอ มันเป็นบารมีของเธอ ต่อไปข้างหน้าเธอจะได้เป็นพระอรหันต์

เวลาพระอานนท์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เวลาไปที่ไหน เวลาประชาชนเห็นพระอานนท์ ร้องให้ ร้องให้ เพราะแต่เดิมถ้าเห็นพระอานนท์ก็ต้องเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว เห็นพระอานนท์แล้วระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ไม่เห็นตัวตนใด แต่ก็ได้ธรรมและวินัยเป็นที่ขลุ่ยในหัวใจใจ มันไม่เห็น เห็นไหม แต่ถ้ามันเคยเห็นพระอานนท์ที่ไหนก็ต้องเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่นั่น เวลาเห็นพระอานนท์เขาก็ระลึกถึง ๆ ใจ นี่เวลาทางโลกความผูกพันมันเป็นอย่างนั้นนะ

ความอาลัยอาวรณ์ สิ่งที่อาลัยอาวรณ์ ความผูกพัน ความดี มันก็อาลัยอาวรณ์ทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องที่เราระลึกถึงกันนะ แต่มันก็มีผลถึงความเจ็บช้ำน้ำใจ เวลาเจ็บปวดขึ้นมา เจ็บปวดขึ้นมาเราก็ต้องรักษา

นี่ไง พยาธิวิทยาเขาศึกษา แมลงวันมันดำรงชีพอย่างไร มันดำรงชีพเพราะอะไร เขาศึกษาแล้วด้วยเหตุด้วยผลของเขา แล้วมันมีเชื้อโรคอะไร มันเป็นพาหะนำโรครมา เห็นไหม แมลงผึ้ง แมลงผึ้งมันดำรงชีพของมันอย่างไร แล้วมันเป็นประโยชน์กับใครไหม มันผสมเกสร มันทำให้เรามีอาหาร มันทำอะไร แมลงผึ้งมันมีประโยชน์ มันมีคุณนะ สิ่งต่างๆ สิ่งที่เป็นประโยชน์ก็เป็นประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน ในใจของเราๆ ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำวิจัยไว้หมดแล้ว บอกไอนั้นเป็นกิเลสๆ ไอนั้นเป็นพิษเป็นภัย ถ้าเป็นพิษเป็นภัย เป็นพิษเป็นภัยมันอยู่ที่ไหนล่ะ เป็นพิษเป็นภัยไปชวนชวามมาจากข้างนอกหรือ

เขาเรียกผลกระทบไง เวลากระทบตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็ทำให้ใจฟูขึ้นมา ไปกระทบสิ่งใดที่มันถูกใจมันก็พอใจ ไปกระทบสิ่งใดที่มันผิดใจมันก็คิดขวาง นี่ไง สิ่งที่มีผลกระทบๆ แล้วผลกระทบข้างในล่ะ

นี่ไง เวลาพระโปฏิบัติไปศึกษาธรรมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ถูกศิษย์ถูก
หามหาศาลเลย ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “โปฏิบัติโปลานเปล่ามาแล้วหรือ โปฏิบัติ
โปลานเปล่ามาแล้วหรือ”

นี่ไง ศึกษา มา ศึกษา มา เปล่าๆ ศึกษา มา เปล่า ไร เวลาด้วยอำนาจอาสนาบาารมี หนีจากหมู่
ไปๆ ไปถึงวัด พระอรหันต์ทั้งวัดเลย จนถึงสามเณรน้อย พระอรหันต์ทั้งวัดเพราะอะไร เพราะเขา
ประพฤติปฏิบัติมา เวลาไปหาเขา เวลาลงใจแล้ว ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เหลือไว้แต่หัวใจ จับเหี้ย
ตัวนั้น เหี้ยตัวนั้นนะ นี่เวลามันเป็นความจริง ความจริงในใจขึ้นมา เวลาที่สังขารความจริงมัน
เป็นความจริงอย่างนี้

นี่ไง ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา บริษัทบริวาร ๕๐๐ นะ ธรรมะ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่องจำได้หมดเลย สอนคนอื่นได้ทั้งนั้น สอนด้วยอะไร สอน
ด้วยธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วตัวเองละ ตัวเองละ ตัวเองได้
อะไรขึ้นมา ถ้าตัวเองไม่ได้อะไรขึ้นมา เวลาศึกษา ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เหลือหัวใจไว้ๆ ถ้าจับ
หัวใจได้

การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาต้องเอาใจปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติเขาต้องเอาใจ
วิเคราะห์หัวใจในกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของตน แล้ววิเคราะห์หัวใจด้วยอะไร
เครื่องมือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้หมดแล้ว มีสติสัมปชัญญะในการกระทำนะ ถ้า
มีสติสัมปชัญญะในการกระทำนั้นเป็นความเพียร ถ้าขาดสติสัมปชัญญะนะ ใจความเพียรนั้นสัก
แต่ว่าทำ สักแต่ว่าทำมันก็ไม่ดีผลสิ่งใดเลย เวลาว่าสักแต่ว่าๆ

เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรมๆ ท่านบอกว่าสักแต่ว่ามันเป็นของมัน โดย
ธรรมชาติของมัน ใจเราก็สักแต่ว่า นอนเป็นนอนไม่อยู่นั่นนะ สักแต่ว่า เดี่ยวไฟปามันเผาหมด
นะ ไฟป่า คูสิ เวลาปัจจุราชมมา มันเผาไม่เหลือ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ ขึ้นมา เราต้องมีสติปัญญาของเรา แก่ใจของเรา ทำของเราให้มัน
ขึ้นมา ให้มันเป็นความจริงความจิ่งขึ้นมา ถ้าความจริงความจิ่งขึ้นมา ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว เราทำได้หรือไม่ได้ ถ้าเราทำได้ของเราก็เป็นสมบัติของเราไง ถ้า
เป็นสมบัติของเรา เป็นสมบัติของเรา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันเป็นความสมควร
เหมาะสมพอดี

แล้วถ้าเป็นความเหมาะสมพอดีแล้ว มันจะไปยุ่งกับใคร ถ้ามันไปยุ่งกับเขา แสดงว่ามันขาดแคลน แสดงว่าบกพร่อง แสดงว่ายังไม่เชื่อมั่นในตนเอง แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงแล้วจบนะ ความเหมาะสม ความพอดี มันพอดี ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่นี้ไง ธรรมชาติทั้งหลายซึ่งเข้ามา ซึ่งเข้ามาที่หัวใจของสัตว์โลก ใ้เราศึกษาแล้ว เผยแผ่ธรรมๆ

ศึกษาแล้วย้อนกลับมาที่เรา ถ้ามันเป็นจริง เป็นจริงขึ้นมา การเผยแผ่ที่ดีที่สุดคือการไม่ต้องเผยแผ่ การเผยแผ่ที่ดีที่สุดคือดำรงชีพ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาใครมาเห็น โอ้โฮ! กิริยานั้นใช้ได้

สิ่งที่เป็นจริง เป็นจริงอันนั้น เวลาเผยแผ่เผยแผ่ เผยแผ่ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงมันก็สมควร แต่ถ้ามันไม่สมควร มันเป็นกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันก็มีผลบวกและผลลบทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ต้องเอาหัวใจของเราให้ได้ก่อน เอาความจริงขึ้นมาในใจอันนี้ให้ได้ก่อน ถ้าความจริงอันนี้ขึ้นมาได้แล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านเผยแผ่ เวลาไปเทศน์ได้ปัญจวัคคีย์ ได้ยี่สิบสี่ ๕๔ สุดท้ายแล้วเป็น ๖๐ องค์ ๖๑ องค์รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่เป็นโลก”

บ่วงที่เป็นโลกคือชื่อเสียง เกียรติศัพท์เกียรติคุณ เครื่องลาภสักการะต่างๆ บ่วงที่เป็นโลก

บ่วงที่เป็นทิพย์ ทิพย์สมบัติทั้งหลาย

“เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์”

พ้นจากบ่วง พ้อพ้นจากบ่วงแล้วจบ ทำสิ่งใดก็ได้เพราะมันพ้นแล้ว มันไม่ติดข้องสิ่งใดทั้งสิ้น ถ้ามันติดข้องมันก็โลกธรรม ๘ ดินินินทา เวลาพูดสิ่งใดแล้ว หลวงตาท่านพูดประจำ ต้องขออนุญาตกิเลสก่อนแล้วค่อยเทศน์ เพราะกลัวเทศน์แล้วไปกระทบกระเทือนใจเขา กระทบกระเทือนใจเขาคือกระทบกิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ในใจของคน

เวลาไปกระทบกิเลสขึ้นมามันไม่ยอม แต่ไปเจตชุนะ เจริญพรๆ ทั้งวัน มันพอใจ แต่ถ้าตีหัวมันนะ มันคืน แล้วทำไม่ได้ ถ้าไม่พ้นจากบ่วงเป็น โลกและเป็นทิพย์ มันไปถนอมรักษากันไว้ นั่นนะ

ถ้าเป็นจริงๆ ฟาดหัวกิเลสที่นั่นนะ กระทบหัวใจของคนนั่นแหละ กระทบทัญญูมานะในใจ นั่นนะ กิเลสมันอยู่ที่นั่น ถ้ากิเลสมันอยู่ที่นั่น มันเป็นความจริงที่นั่น ถ้าเป็นความจริงที่นั่น ถ้าพ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและเป็นทิพย์ ทำได้ เผยแผ่ธรรมโดยสัจจะความจริง ถ้าไม่พ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและเป็นทิพย์ มันก็ไปไอ้โลมปฏิโลมกันอยู่นั่นนะ เจริญพรอยู่นั่นนะ มันไม่จบไม่สิ้นใจ นั่น เป็นเรื่องของสังคม

เรื่องของเรา เราศึกษา เราดู เห็นไหม ดูหนังดูละครแล้วย้อนมาดูตัวตนของเรา ดูถึงเรื่อง โลกสมมุติ มันเป็นความจริง จริงตามสมมุตินะ มันมีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ กระแส สังคมมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีอะไรคงที่ทั้งสิ้น มันจะ พัฒนาให้ดีขึ้นหรือพัฒนาให้เสื่อมลง

แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา มันเป็นสัจจะความจริง แล้วใจเราละ แล้วโอกาสของเราละ แล้ว การกระทำของเราละ แล้วเราทำได้จริงหรือไม่จริงละ มีครูบาอาจารย์คอยกรองให้เรานะ ถ้าครูบาอาจารย์คอยกรองให้เรา มันไม่เสียเวลา ถ้ามันเป็นของเราเอง แม้แต่แก้ไขของตนนะ เป็นสิบบๆ ปียังแก้ไม่ได้เลย แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ผลัวะ! จบนะ ถ้ามันเชื่อมั่นฟัง มันเป็นไปได้ นี่เป็นโอกาสของเรา

เราต้องย้อนกลับมา ชีวิตนี้สั้นนัก มัจจุราชมารอเราอยู่ข้างหน้า เดียวเราต้องตายทั้งหมด ตายแล้วมีสิ่งใดเป็นสมบัติของเราบ้าง ถ้าเป็นสมบัติของเรา เป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก มันมันคง กลางหัวใจ ไม่มีใครมาแย่งชิงได้ ไม่มีเปรตผีพญามารตนใดจะมารุกรานได้ มันพอของมันอยู่ในใจดวงนี้ ใจดวงนี้ที่มันทุกข์มันยากนี้แหละ ที่มันทุกข์ยากแสนเข็ญนี้ มันดีได้ ดีได้ด้วยการ ประพฤติปฏิบัติ เอวัง